5.11.2019

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Mannerheimintie 30
00102 Eduskunta

Sähköposti: ymv@eduskunta.fi

Asia KAA 3/2019: Mikromuovien kieltäminen kosmetiikassa lainsäädännöllä

Kosmetiikkateollisuuden näkökulma

Kiitos mahdollisuudesta antaa asiatuntijalausunto otsikon aiheesta sekä tulla kuultavaksi ympäristövaliokunnan istuntoon 7.11.2019.

Kansalaisaloite osoittaa, että vesistöjen tila huolestuttaa suomalaisia. Tilanne on ymmärrettävä, mutta koska asiaan on jo tartuttu sekä lainsäädännöllisesti EU-tasolla että teollisuuden vapaaehtoishankkein, kansalliselle kosmetiikan mikromuovikiellolle ei mielestämme[1] ole tarvetta. EU-rajoitus tulee voimaan 2021. Rajoitusprosessiin kuuluu laaja riskinarviointi ja sosioekonomisten vaikutusten arviointi, joten Suomen ei kannata käyttää tähän hallinnollisia resursseja.

Euroopan komissio antoi vuoden 2017 lopussa kemikaalivirastolle (ECHA) tehtäväksi selvittää, tulisiko tarkoituksella tuotteisiin (ml. kosmetiikka) lisätyille mikromuoveille asettaa rajoitus. ECHA antoi ehdotuksensa 2019 alussa ja siihen liittyvä julkinen kuuleminen päättyi syyskuussa. ECHA ehdottaa rajoitusta laajan määritelmän mukaisesti. Lisäksi ehdotuksessa on pakkausmerkintä- ja raportointivelvoitteita. Ehdotus on parhaillaan ECHA:n riskinarviointikomitean (RAC) sekä sosioekonomisten vaikutusten arviointikomitean (SEAC) käsittelyssä. Euroopan komission hyväksyntää odotetaan vuoden 2020 loppuun mennessä ja **mikromuovien EU-rajoitus on tulossa voimaan 2021 alkupuolella**. Kosmetiikkateollisuus on toimittanut ECHA:lle tieteellistä aineistoa mikromuovien käyttötavoista ja -määristä, ympäristövaikutuksista, korvaavista aineista sekä mahdollisen rajoituksen sosioekonomisista vaikutuksista. ECHA on julkaissut kommentit kotisivuillaan.

Euroopan kosmetiikkateollisuus on luopunut vapaaehtoisesti lähes kokonaan pesevien ja kuorivien mikromuovihelmien[2] käytöstä poishuuhdeltavissa tuotteissa. Taustalla on Cosmetics Europen[3] suositus[4], jota ennen kosmetiikan osuus kaikesta mikromuovista oli eri lähteiden arvioista riippuen 0,1 – 1,5 %:a. Yritykset ovat vähentäneet em. mikromuovihelmien käyttöä 97,6 %:a vuosina 2012-2017 ja näin kosmetiikan osuus mikromuoveista on pienentynyt entisestään.

[1] Teknokemian Yhdistys ry (TY) on kosmetiikka- sekä pesu- ja puhdistusainevalmistajien ja maahantuojien elinkeinopoliittinen toimialajärjestö. Jäsenyritystemme myynti kattaa Suomessa alan valmisteiden myynnistä arviolta 80 %:a.

[2] Mikromuovihelmet määritellään tarkoituksella tuotteisiin lisätyiksi, veteen liukenemattomiksi, kiinteiksi muovipartikkeleiksi (koko enintään 5mm), joita käytetään kuorivina tai pesevinä ainesosina henkilökohtaisen hygienian tuotteissa.

[3] Cosmetics Europe on kosmetiikkateollisuuden eurooppalainen järjestö.

[4] Cosmetics Europe suosittelee jäsenilleen, että nämä lopettavat 2020 mennessä synteettisten, veteen liukenemattomien ja vesiympäristössä biohajoamattomien muovipartikkelien (mikrohelmien) käytön kuorivissa ja pesevissä kosmetiikkavalmisteissa. https://www.cosmeticseurope.eu/how-we-take-action/leading-voluntary-actions/all-about-plastic-microbeads/.

Käytännössä 4250 tonnia mikromuovihelmiä on korvattu Euroopassa luonnosta peräisin olevilla raaka-aineilla, kuten hedelmien siemenjauheella, vahoilla tai sokereilla. Euroopan kosmetiikkateollisuus, ml. Suomi, on sitoutunut luopumaan mikromuovihelmistä kokonaan vuoteen 2020 mennessä. Nyt voimassaolevat kansalliset kiellot, esimerkiksi Ruotsissa, ovat Cosmetics Europen suosituksen mukaisia.

Edellä kuvattu mikromuovihelmien korvaaminen onnistuu, koska vaihtoehtoisia raaka-aineita on saatavilla. Muiden mahdollisten muovien korvaaminen on haastavampaa, koska vaihtoehtoisia raaka-aineita ei ole saatavilla yhtä helposti kuin mikromuovihelmille - tai niitä ei ole ollenkaan. Lisäksi yhden ainesosan korvaamiseen voidaan tarvita jopa kymmentä eri raaka-ainetta. **Korvaaminen ei ole niin yksinkertaista, mitä julkinen keskustelu antaa olettaa.** Muiden muovien korvaamisella ei myöskään saavuteta vastaavanlaista ympäristöhyötyä kuin muovihelmien tapauksessa, koska tuotteet eivät aina ole poishuuhdeltavia.

Koska **asiaan on jo tartuttu EU-tasolla sekä lainsäädännöllisesti että vapaaehtoishankkein**, emme näe tarvetta kansalliselle kosmetiikan mikromuovikiellolle. Sen valmistelu olisi hallinnollisten resurssien hukkaamista. Suomessa toimiviin yrityksiin vaikuttaa lisäksi se, että lähimarkkinalla Ruotsissa on voimassa kansallinen kielto. Koska samoja kosmetiikkatuotteita markkinoidaan usein Suomessa ja Ruotsissa, Ruotsin kielto vaikuttaa myös Suomen markkinoihin. Kansallinen kielto toimisi myös EU:n sisämarkkinaperiaatetta vastaan. Mikromuovihelmien käyttö on loppumassa/loppunut. Mikäli mikromuovihelmiä vielä olisi jossain tuotteissa, niistä yli 99 %:a poistuu jätevedenpuhdistuksessa[5].

EU-rajoitus tulee voimaan vuonna 2021 siirtymäaikoineen. **Koska EU-prosessi on pitkällä ja olisi tärkeää turvata sisämarkkinoiden toimivuus, Suomeen ei kannattaisi luoda päällekkäistä kansallista lainsäädäntöä.**

Kunnioittavasti

Sari Karjomaa
Toimitusjohtaja
Teknokemian Yhdistys ry
sari.karjomaa@teknokemia.fi
Puh. 050 342 9934

[5] Julia Talvitien väitöskirja, Aalto-yliopisto 2018: Wastewater treatment plants as pathways of microlitter to the aquatic environment. Jätevedenpuhdistamot mikroroskan kulkureittinä vesistöihin: https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/30720